

Posudek oponenta na diplomovou práci Michala Fišary:

Trestní příkaz

Předložená diplomová práce pojednává na 60 stranách vlastního textu o institutu trestního příkazu jako alternativního způsobu vyřízení trestních věcí, který lze vzhledem k četnosti jeho praktického využívání považovat za nejčastější z odklonů v českém trestním řízení. Téma si diplomant dle svých slov zvolil s ohledem na to, že zrychlení a celkové zefektivnění trestní justice je u tohoto institutu dosahováno za cenu omezení některých zásad spravedlivého procesu, zejména práva obviněného na obhajobu. Cílem jeho práce bylo poskytnout ucelené shrnutí problematiky trestního příkazu se zaměřením na jeho současnou právní úpravu, upozornit na její problematické body a navrhnout jejich řešení *de lege ferenda*. Takto vytýčeného cíle diplomant dostál.

Diplomant pracuje s dostatečným počtem vhodně zvolených dostupných odborných pramenů (mezi které však nestandardně řadí i soukromou emailovou korespondenci s vedoucím práce) i rozhodnutí aplikační praxe, na které je průběžně odkazováno ve vhodných souvislostech i v textu práce. Použité prameny cituje přehledně a způsobem odpovídajícím vědecké práci (jen jako drobnou výtku lze upozornit, že odkaz na názor autorů komentáře na str. 27 by si zasloužil výslovné upřesnění o jakého autora, případně alespoň o jaký komentář, se jedná). Práce neobsahuje zahraniční prameny, což však vzhledem k tématu práce i její systematické v zásadě není vadou.

Jazykově je předložený text na dobré úrovni, zjevně byl psaný i kontrolovaný s chvályhodnou pečlivostí a obsahuje jen minimum překlepů a gramatických chyb. Drobné výhrady lze vznést vůči některým terminologickým nepřesnostem, které při neznalosti problematiky mohou být pro čtenáře zavádějícími. Příkladem lze uvést třeba vyjádření, že „*Výrok o vině je tvořen skutkovou větou, která přesně vymezuje trestný čin zákonným pojmenováním včetně uvedení příslušného zákonného ustanovení, místem a časem a způsobem spáchání...*“ (str. 42), k čemuž lze doplnit, že pod termín skutkové věty nebývá zařazována právní kvalifikace skutku, což vyplývá například i z diplomantem využívané publikace JELÍNEK, Jiří, ŘÍHA, Jiří, SOVÁK, Zdeněk. *Rozhodování ve věcech trestních s vzory rozhodnutí soudů a podání advokátů*. 3. aktualizované a přepracované vydání. Praha: Leges, 2015, str. 189. Taktéž věta, že: „*Zpětvzetím souhlasu se trestní příkaz ruší a trestní stíhání je zastaveno*“ (str. 18) vyvolává dojem, že k zastavení trestního stíhání dochází *ex lege*, obdobně jako u v této souvislosti rozebíraného vrácení věci do přípravného řízení při zpětvzetí obžaloby státním zástupcem (rozdíl tkví v tom, že zpětvzetím souhlasu se trestní

příkaz sice ruší *ex lege*, nicméně o zastavení trestního stíhání musí samosoudce rozhodnout, byť jde o postup obligatorní, srov. § 314g odst. 3 *in fine* a § 314g odst. 4 tr. řádu). Vhodnější by také bylo výraznější rozlišení pojmů popírat zavinění a popírat vinu, které nejsou obsahově shodné (str. 28 a 29). Pokud diplomant uvádí, že „*Ve srovnání s rozsudkem se trestní příkaz nevydává Jménem republiky a neobsahuje ani jméno a příjmení soudce, který ho vydal.*“, je takové vyjádření pravdivé jen potud, že jméno a příjmení rozhodujícího soudce není nezbytnou náležitostí záhlaví (úvodní části) rozhodnutí. Trestní příkaz ale jméno a příjmení soudce, který jej vydal, obsahovat musí a je uváděno na jeho konci. Podotknout také lze, že soud obhájce nejmenuje, ale ustanovuje (str. 47). K výčtu ochranných opatření na str. 40 je pak vhodné upozornit diplomanta na již účinnou novelu tr. zákoníku č. 55/2017 Sb. Uvedené výtky nejsou zásadního významu, s přihlédnutím k tomu, že jde o odborný právní text, je však vhodné na ně upozornit pro případ, že by diplomant chtěl s textem dále pracovat.

Velice dobrá je systematika práce, která se vyznačuje logickou a přehlednou strukturou. Diplomant nejprve stručně shrnuje historický vývoj právní úpravy trestního příkazu v českém trestním procesu, následně se zabírá obecnou otázkou, zda institut trestního příkazu lze pojmově vůbec podřadit pod odklony trestního řízení, v kteréžto části poukazuje na nejednoznačný přístup v právní teorii k této otázce, a tento institut srovnává s ostatními odklony v pozitivně právní úpravě. Následně již přechází ke stěžejní části práce, v níž rozebírá účinnou právní úpravu trestního příkazu v trestním řádu. Zde rozebíranou problematiku člení do přehledných podkapitol, v nichž řeší podmínky pro vydání trestního příkazu, tresty, které jím lze uložit, okolnosti bránící vydání trestního příkazu, jeho obsahové náležitosti, dále i jeho povahu odsuzujícího rozsudku, otázku nabytí právní moci a doručování. Zcela přirozeně pak přechází k následující kapitole, v níž je popisován odpor, jako zvláštní opravný prostředek proti trestnímu příkazu. I tato z hlediska tématu závěrečná kapitola je opět velice vhodně dělena do přehledných a ucelených podkapitol, v nichž popisuje právní úpravu a upozorňuje na některá související praktická i teoretická úskalí, ať již jde o okruh oprávněných osob, právo na vzdání se a zpětvzetí odporu, jeho účinky či jeho vztah k prvkům spravedlivého procesu apod.

Celkově je práce na slušné odborné úrovni, diplomant zvolené téma zpracoval přehledně a s odpovídajícím zohledněním dostupné literatury k tématu. Z podkladů nabytou znalost řešené problematiky však mohl využít klidně i pro kritičtější přístup ke zpracovávanému tématu. Diplomant by se mohl pustit i do odvážnějších vlastních názorů, když u řešených otázek často přejímá některé jinak ne zcela bezvýhradně přijímané závěry jako fakta, ačkoliv z právní úpravy jednoznačně nevyplývají. Zmínit lze například otázku (ne)možnosti vést řízení před

samosoudcem u krajského soudu, potažmo i vydání trestního příkazu (to, že nejde o závěr kategoricky přijímaný lze usoudit z judikatury týkající se této otázky, na což upozorňuje i učebnice JELÍNEK, Jiří, a kolektiv: *Trestní právo procesní*. 4. vydání. Praha: Leges, 2016, poznámky pod čarou č. 4 na straně 213, či č. 9 na str. 739). Zajímavé by bylo přečíst si i vlastní argumenty diplomanta, který správně poukazuje na nežádoucí praxi při vydávání trestních příkazů (kterou lze stručně shrnout pod termín „zkusmé rozhodnutí“, jímž je někdy trestní příkaz neformálně v praxi označován), tu označuje za aktuální, ale odmítá bez dalšího jen s odkazem na sice výstižné leč několik let staré vyjádření jiného autora (viz poznámka pod čarou č. 62), že „Zjištění pravdy nebo vyřešení rozporů mezi důkazy nemůže spočívat v tom, zda obviněný využije svého práva podat odpor“ (str. 30). I zde se jedná spíše o doporučení než o výhrady k práci samotné, když lze z práce naopak vyzdvihnout ty pasáže, kde se autor do kritičtějších polemik pouští. Jde například o jeho praktické úvahy týkající se ne zcela funkčního obligatorního zapojení probačního úředníka při rozhodování o uložení trestu domácího vězení či obecně prospěšných prací, které diplomant obohacuje i o vlastní konkrétní závěry, proč je současná úprava i praxe nevhodná a jak by situace mohla být dle jeho názoru řešena vhodněji. S řešeným problémem se vypořádává stručně, ale se zjevnou znalostí věci, kdy nastíněné problémy promýšlí do důsledků (str. 35 a 37). K žádoucí diskuzi pak vybízí i vlastní návrh diplomanta, aby o věci v hlavním líčení konaném po podání odporu rozhodoval vždy jiný soudce, než který trestní příkaz vydal (obdobné úvahy vyjádřil například Vantuch ve svém článku: K významu a opodstatněnosti trestního příkazu v trestním řádu, uveřejněném v Právních rozhledech č. 1 z roku 1995), v této souvislosti by bylo zajímavé rozvinout myšlenku, jak by nový soudce odůvodňoval případné odchýlení se od trestu uloženého trestním příkazem, když se z něj nedozví, jaké úvahy vedly předchozího soudce k jeho volbě.

Závěry tohoto oponentského posudku lze tedy shrnout tak, že práce je nepochybně způsobilým podkladem k obhajobě, diplomant téma zpracoval dostatečným způsobem, když vycházel z odpovídajícího rozsahu dostupných pramenů, jejichž závěry srozumitelně shrnul. Jak se však v některých pasážích projevuje, výsledný dojem by byl nejspíše ještě lepší, pokud by autor více využil v rámci zpracování práce získané informace ke kritickému hodnocení při rozebírání problematických aspektů trestního příkazu (tj. aby vedle odkazu na závěr jiného řešitele rozebíraného problému uvedl i vlastní argumenty, proč se k jeho názoru přiklání a vice versa). Práci by prospěla i větší terminologická přesnost.

Při ústní obhajobě by bylo zajímavé vyslechnout například konkrétní odůvodnění vyjádření diplomanta, že krajský soud nemůže konat řízení před samosoudcem (a potažmo případně dokonce rozhodnout trestním příkazem).

V závislosti na ústním vystoupení při obhajobě navrhuji práci klasifikovat stupněm 1 nebo 2.

V Praze dne 21. 9. 2017

.....

JUDr. Simona Heranová, Ph.D.